

Case Bosbeheer en Bosvogels

Habitatverbetering in de Vlaamse Bossen: De vruchten van decennia aan beleid

De toestand van de Vlaamse bosnatuur vertoont stilaan een hoopgevende dynamiek. Door de aanpak van een aantal milieudrukken en de implementatie van een aangepast bosbeheer zien we vandaag een positieve trend voor specifieke habitattypen en de soorten die daarvan afhankelijk zijn.

Herstel van Habitattypen 9160 en 9190

Twee habitattypen die profiteren van deze evolutie zijn de eiken-haagbeukenbossen (9160) en de oude eiken-berkenbossen (9190). Het herstel van de eiken-haagbeukenbossen is voor een groot deel toe te schrijven aan de sterke afname van verzurende deposities (zoals zwavel) sinds de laatste 30 à 40 jaar, wat een autonoom herstel van de typische kruidlaag mogelijk heeft gemaakt. Daardoor beantwoorden weer meer bossen aan de vereiste om als habitat beschouwd te worden en kunnen we een toename van de oppervlakte rapporteren.

Ook voor de oude eiken-berkenbossen (9190) is er sprake van een verbeterende toeltrend. Dit is het directe resultaat van een langdurig en doelgericht omvormingsbeheer van naalddhout naar loofhout dat al meerdere decennia wordt toegepast. Dit beheer resulteert niet alleen in een toename van de oppervlakte, maar ook tot een meer natuurlijke en stabiele bosstructuur die beter aansluit bij het oorspronkelijk bostype.

Vooruitgang van Soorten: Spechten, Marters en Vleermuizen

Populaties van verschillende bossoorten reageren positief op de verbeterde condities, in het bijzonder op de toename van staand en liggend dood hout en het gemiddeld ouder worden van onze

bossen. De middelste bonte specht vertoont een spectaculaire vooruitgang tussen 2007 en 2024. Ook de zwarte specht laat een licht positieve trend zien. Deze soorten profiteren rechtstreeks van de grotere structuurrijkdom en de aanwezigheid van oudere, dikkere bomen.

Naast spechten hebben ook verschillende andere standvogels van het bos baat bij de ouder wordende bosstructuren.

Bij de zoogdieren doet de boommarter het beter dankzij het meer natuurlijke bosbeheer. Bij de vleermuizen zien we positieve ontwikkelingen voor onder meer de franjestaart en de bosvleermuis.

Actief Beheer en Natuurherstel

Het succes van het bosnatuurherstel is nauw verbonden met een beheer dat variatie in structuur nastreeft. Dit omvat variatie in gradiënten, boomleeftijd en boomsoortensamenstelling. De bosvleermuis is een soort die specifiek profiteert van de aanwezigheid van oude bomen en holtestructuren.

In bossen waar natuurlijke holtes nog ontbreken, worden er in afwachting vleermuiskasten ingezet als ondersteunende maatregel. Daarnaast ondersteunt het creëren van open plekken en bosranden de ecologie van de bosvleermuis, aangezien de soort hier jaagt.

Toekomstperspectieven

Hoewel de algemene staat van instandhouding van bossen in Vlaanderen nog vaak als "zeer ongunstig" wordt beoordeeld vanwege de nog grote afstand tot de doelen die Vlaanderen zich heeft gesteld, zijn de trends voor oppervlakte en habitatkwaliteit bij types zoals 9160 en 9190 gematigd positief. De voortzetting van het huidige beleid gericht op een aangepast bosbeheer, ontsnippering, hydrologisch herstel en de reductie van stikstof is cruciaal om deze positieve lijn door te trekken.

Beelden: Vildaphoto
